

VAS-ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei,
negyed évre 15 L, egyes szám 5 L

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari-
Munkások Országos Szövetségének
Hivatalos Közlönye.
Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj—Kolozsvar, Strada Memorandul-
ul 21. szám (volt Unió-utca) Redout.

A HARMINCÖTÖDIK MÁJUS

Küzdelmek szakadatlan és változatos sorozata közben ért el a munkásság a Munka ünnepének harmincötödik évfordulójához. Hatalmas harcok állomásai jelzik azt az utat, amelyet ezalatt a rövid idő alatt befutott. *Harmincöt esztendő*: mint porszem a puszták homoktengerében, mint a vízcsepp a vizek végtelen óceánjában, olyan elenyészően csekély ez az idő az emberiség évezredek történelméhez mérve. És mégis: erre a jelentéktelen, a világ fejlődésének egyetlen mozzanatát is alig magabafoglaló időközre esik a haladás érdekében tett legeredményesebb lépés. *Harmincöt esztendő* alig több, mint egy emberélet fele és mégis: ez az emberi emlékezettel is könnyen felmérhető időköz termelte ki magából azt a gondolatot, amely az emberiség felszabadulásának évezredek eszméjét nemcsak elérhetetlen légvárakba építette bele, hanem életet, fejlődési és megvalósulási lehetőséget adott neki.

Az emberiség alig néhány évezredek történelmének egyes szakaszai sehol sem mutatnak olyan gyors és csodálatos ütemet bizonyos célok elérésére, mint a legutolsó fél évszázadban. A felszabadulás gondolata ott van minden nagyobb időköz magabafoglaló korban, hol a céltudatos-
ságot nélkülöző mozgalmak látszólagos okai mögött, hol az akkori korszakellenek megfelelően: egyes gondolkodók írásaiban, de olyan tisztán, az *elnyomást* minden formájában megtagadó alakban ez a gondolat csak a szocializ-

mus tudományosan megalapozott törekvéseiben nyert kifejezést. A régi korok tulnyomóan vallásos miszticizmustól áthatott ideológiáján nem tudott áttörni az emberiség felszabadulásának tiszta eszméje. Pedig a klasszikus korok embere is érezte, hogy az élet-hez szükséges leglényegesebb feltétel: a szabadság s a ma embere már tudja, hogy enélkül nincs élet, nincs továbbfejlődés.

Annak az alig két évszázadot kitevő kornak mozgalmait, amelyek a szabadság gondolatát már tisztán vetítik az emberiség történelmileg szemlélni tudó szeme elé, csak a legutóbbi évtizedek gyors-
ütemű eseményeiben nyertek teljes kifejeződést. A francia forradalom igazságain elinduló elme kimutatta, hogy miért buktak el eddig mindazok a törekvések, amelyek végleges szabadsággal akarták megajándékozni az emberiséget.

Harmincöt esztendő: évszázadok óta mélyen az emberi lelkekben lappangó szabadságvágy nagy-szerű kibontakozásának kora. Bár látszólag olyan jelszavak körül folyt a küzdelem, amelyeknek csak a lét anyagi oldalával volt érintkezésük. *A magasabb munkabér, a nyolcórás munkaidő* követelésének a mozgalomba való bedobása azonban nemcsak materiális szükségleteket jelentenek, hanem mélyebb értelemben vett *kulturkövetelések is*. És itt érke-zünk el annak a megértéséhez, hogy a szocializmus a maga jelszavaival, amelyeket a minden-napi használat számára kovácsolt,

nemcsak gazdasági, hanem *kultu-rális szükségesség* is.

Csak harmincöt jubileumot ért még el a májusi manifesztációk-hoz fűződő követelések napirendre tűzésének történelmi jelentőségű dátuma, de ma már mindegyik a megdönthetlenség erejével bír. Hiába minden próbálkozás, minden kísérlet, amely a májusi hagyományokat akarja kiölni a munkásság lelkéből, amely a ter-melés menetét a nyolcórás munka-idő figyelmen kívül hagyásával akarná megszabni. Még ideig-
óráig lehetséges az erőszak minden eszközével megakadályozni a fejlődés tempóját, de az emberiség szükségletei, amelyek kény-szerítő erővel törnek már e be-rendekezés felé, végül is el fog-ják söpörni az akadályokat.

A szocializmusnak még kevés dátuma van, de van annál több igazsága. És ezek az igazságok különböztetik meg a polgári tár-sadalomtól, amely hipotéziseken, feltevéseken épül. Május elseje is lényegében nem dátum, hanem ennél több: *szimbolum*, amely azonban a szocializmus elmulha-tatlan és megdönthetetlen igaz-ságain alapszik.

Felhívás az összes csoportjainkhoz

Tekintettel a szaklap előállítás költségeinek tetemes emelkedésére, felhívjuk az összes csoportvezetőseket, hogy csakis a szükséges példányszámban kérjenek szaklapot, pontosan kiemelve, hogy *román, hány német és hány magyar példányszámra van szükségük.*

Az első májustól a harmincötödik májusig

A szocializmus — a tudományos értelemben vett szocializmus történelme alig tehető valamivel többre, mint egy fél évszázadra. Az európai szervezetek egymásközötti kapcsolatai sem olyan régiak, hogy már századok óta kialakult és bizonyos értelemben magyarázható *internacionalizmusról* beszélhetnénk. Nemzetköziségről csak azóta eshetik szó, amióta az emberiség felfokozott szükségleteinek kielégítésére kénytelen volt nemcsak a szomszédos országok, hanem távolabbi világrészek termelését is igénybe venni. És az emberiség történelmében éppen azok a dátumok fontosak, amelyek nem egy nép elszigetelten lefolyt harcok multjáról szólnak, hanem azok, amelyek az egész kulturvilág egyetemének sorsára voltak döntő befolyásuk. Ilyen nemzetközi jelentőségű dátum, amelyhez az emberiség, de főleg az az osztály, amely az egész emberiségben az egyetemességet képviseli, tehát: az egész világ fejlődésének hordozója és biztosítója: a *munkásság*, most harmincötödik érzéklik el: május elseje.

Május elseje ma már valóban több, mint egyetlen egy — az emberiség nagyobb felét alkotó osztályának ünnepe. Egy *emblem*, jelképes biztosító és ígérete a jövő társadalmának. Ez az egy és ezenkívül még nagyon kevés számú dátum az, amelyhez a munkásság felszabadítást célzó mozgalmak fűződik.

Csak harmincötödik fordult meg az esztendő, de a krónikásnak, aki ennek az alig négy évtizednek történelmét vázlatosan meg akarja írni, számolnia kell azzal, hogy ezeknek a napoknak története egyúttal az egész társadalom életének legutóbbi évtizedekben lefolyt történelme.

1889 júliusában, Párisban tartott nemzetközi szocialista kongresszuson, amely a II. Internacionálénak vetette meg az alapját, határozták el minden év május elsejének az egész világon való megünneplését. A *nyolc órai munka*, *nyolc óra szórakozás* és *nyolc óra pihenés* korszakalkotó és *kultur követelése* ettől kezdve vonult be a legújabb kor emberiségének történelmébe.

A nemzetközi szocializmus legelső május elsejei győzelmét 1890 május elsején aratta Németországban, amely napon a „szégyentörvény“, az ugynevezett „Sozialistengesetz“ 12 eszteni fennállás után csufosan megbukott.

A következő esztendő a munkásság nemzetközi megszervezettségét csak fokozták.

1893-ban a nemzetközi szocialista kongresszus a nyolc órai munkaidő kivívását már nemzetközi uton tervezi. A szervezetek taglétszáma rendkívül gyors tempóban szaporodik és ekkor

A Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség MÁJUSI FELHÍVÁSA!

A Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség a közelgő MÁJUS ELSEJE alkalmából nyomatékos felhívást intéz valamennyi országos központhoz, hogy minden erejüket megfeszítve, a munka világünnepének olyan nagy és rendkívül jelentőséget adjanak, amilyent a mai helyzet megkíván.

A nemzetközileg szervezett munkásosztálynak elsősorban a békét kell követelni.

A munkások béke gondolata osztály-öntudatukból fakadt és szoros kapcsolatban áll a haladás és szabadság eszméjével, amelyek a világ minden népének szolidaritásán alapulva, őket a háboru elkeseredett ellenségeivé teszik és arra kötelezik, hogy a szabadság és igazság eszméit felbonthatatlanul kapcsolják össze a béke eszméjével. Az egész nemzetközi munkásmozgalom kiinduló pontja a proletárság békeakarata. A békéért dolgozni annyit jelent, mint a proletárság felszabadításáért dolgozni.

Ez az igazság minden időkben érvényes volt; ma erősebb, mint valaha.

A világ és főként Európa a háboru nyomorúságából és romjaiból csak a béke által tud kiemelkedni. Olyan béke által, amely lehetővé teszi a népek összhangzó munkáját, amely minden eddiginél szorosabban egyesíti erejüket, hogy véget vessenek a gazdasági zűllésnek és pénzügyi összeomlásnak, amelyek a háboru által okozott katasztrófa újabb katasztrófát zúdítottak.

Szemben a leggonoszabb társadalmi elmaradottságra alapított, a népeket egymásra uszító politikai nacionalizmussal, szemben a gazdasági nacionalizmussal, amiből csak a tüke huz hasznót, a munkásosztálynak a gazdaság olyan nemzetközi megszervezését kell követelnie, amely a világ minden népének békés összműködésén és a nyersanyagok nemzetközi szétosztásának elvén épül föl.

Hangosan, hogy mindenki megértse, emelje föl a munkásosztály szavát követeléseivel és alapelvei érdekében.

Követelnie kell a béke tényleges megszervezését az általános leszerelés útján, hogy a népek az elviselhetetlen terhektől megszabaduljanak, továbbá a kötelező döntőbírótság felállításával, amely a nemzetközi vitákat békés uton kiegyenlítsé.

Követelni kell továbbá a munkásosztálynak az egész vonalon az őt megillető társadalmi igazságosságot, a munka

jogának minél szélesebb kiépítésével.

A nemzetközi munkajogi törvényhozás nem maradhat holt betű: a megegyezéseket törvényes megállapításokkal való valóssággá kell tenni.

A gazdaság alkotói és teremtői, akiknek munkájából él a társadalom, részük követelnek maguknak a termelő folyamat megszervezésének és a javak elosztásának irányításában és ellenőrzésében.

A nyolcórás munkanap és a munkásbiztosítás társadalmi vívmányaihoz, ezekhez a legfontosabb meghódított örökhelyekhez ragaszkodnunk kell és szakadatlanul törekednünk kell ezeknek a lehető leg szélesebb kiterjesztésére.

A munkásoknak a munka irányításában való részvételi joga és a gazdaság új megszervezése elengedhetetlenül szükséges a kapitalista befolyások hatékony leküzdésére és elfojtására és olyan társadalmi rend előkészítésére, amelyben a munka gyümölcsei többé nem a tőkésnek és kiváltságosoknak, hanem az összességnek javára szolgálnak.

E követelések diadalrajuttatásával teszik biznyságot a munkásosztály arról, hogy immár megérett történelmi hivatásának megvalósítására: a munkának, a béke és a társadalmi igazságosság útján való felszabadítására.

Ezek a követelések nyomják bélyegüket 1924-ben a világ munkásainak ünnepeire!

Mindenütt, a világ minden országában hangozzék a nemzetközi Szakszervezeti Szövetség e felhívása és keltsen visszhangot a munkásság lelkében. A proletárság tömegeinek tüntetése legyen mindent eltipró biznysága erejének, fölébredt osztálytudatának, a győzelemig meg nem álló akaratának.

Legyen harc a jobbléért!

A társadalmi igazságosságért!

A szabadságért!

A világbékéért!

A Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség nevében:

L. JOUHAUX (Franciaország),

TH. LEIPART (Németország),

CORN. MERTENS (Belgium)

alelnökök.

J. OUDEGEEST, JOH. SASSENBAACH,

J. W. BROWN,

títkárok.

vetődik fel a javaslat, amelyet a kongresszus el is fogad: az egyes országok munkásainak gyorsabb megszervezése érdekében szakszervezeti szövetséget kell alakítani. Ezen a kongresszuson nyomul előtérbe a nőmunkások kérdése.

1896-ban a nemzetközi kongresszus már új dolgokkal találja magát szembe. A 90-es évek gazdasági fellendülésére következő nagy, általános válság a munkásságban is azt a gondolatot érlelte meg, hogy a krízisek súlyos következményeinek enyhítésére még ebben a társadalomban kell törekednie bizonyos jogok kivívására. (Ebben az évben jelent meg Bernstein Ede nagy revíziós munkája.) A harc tehát most már több helyen folyik: a parlament-

ben, a városokban és a községekben, új, jobb, modernebb szociálpolitikáért.

Az 1900-as nemzetközi kongresszus már a szociálpolitikának a munkásmozgalomban való nagy jelentőségének szellemében folyik le. A *munkásbiztosítás* követelése is ezen a kongresszuson hangzik el legelőször.

Új fejezetet a munkásmozgalomban csak a következő évek jelentenek, amikor is nyilvánvalóvá válik, hogy a kapitalizmus és új formációi: a kartellek, trösztök, a finánc tüke nemcsak a munkásosztályon, hanem az egész emberiségre nagy veszélyt jelent. A fegyverkezés és egy középeurópai háboru kérdése erősen foglalkoztatja a munkásságot. A figyelem ettől kezdve a *külpolitikai* kérdésekre irányul. A

harcnak egy újabb fejezete iktatódik bele a nemzetközi munkásmozgalomba: a *militarizmus* ellen. Szóba kerülnek a háboru elleni harc eszköze: az *általános sztrájk*, stb.

Ami ezután jött: a világháboru, amely, amint tudvalevő, egy időben lehetetlenné tette a munkásság nemzetközi érintkezését. Szociálpolitikailag a világháborut a legteljesebb diktatura jellemzi, amely munkaidő-szabályozást és bérmegeállapodást minden vonalon illuzóriussá tett. Enyhülés csak a háboru utolsó esztendejében következett be, az is azonban csak a bérkérdésben.

A háboru utáni idő a munkásság előrenyomulásának a kora, amelyet egy

látszólagos és viszonylagos visszavonulás követett. A politikai és szakszervezeti mozgalomban beálló szakadás is csak időleges visszaesést idézhet elő a munkásság törekvéseiben. Hogy ez mennyire így van; az bizonyítható azzal is, hogy erre az időre esik az európai forradalom kitörése, munkáspárti kormányok alakulása, a nyolc órai munkaidőnek nemzetközi egyezmények értelmében való törvénybeiktatása. A legújabb szakasza a nemzetközi munkásmozgalomnak azzal az akcióval jellemezhető, amely most a világbéke megerősítésén dolgozik a világ munkássága békekészségének erőteljes felhasználásával.

harc eszközei mineműsége is. Vannak tehát támadó- és védekezőharcok, szellemi-, jogi- és kulturharcok. E harcoknál azon is nagy mértékben mulik a harciformák alkalmazása, hogy az ellenfél milyen hatalmi kört tölt be; mennyire tudja hatalmát, befolyását gazdasági és politikai téren érvényesíteni, továbbá pedig, hogy milyen annak a szellemi tőkének az ereje, amely a harcban rendelkezésére áll. Azokból hallhatunk vagy olvashatunk olyan harcokról, amelyeket szellemi fegyverekkel a jog és a kultúra zászlaja alatt kell végigküzdeni, gazdasági és politikai harcokról, amelyek néha a törvényhozásban, de néha az utcán játszódhatnak. Az *osztályharcoknak tehát nincsenek egységes formái és azokból igen keserű tapasztalatok állandóan elő akkor, ha a harcokat egy és ugyanazon formák betartása mellett küzdené végig a munkásság. Különösen azoknak a fanatikusoknak szolgáljon ez figyelmeztetésül, akik kellő tudás és belátás hiányában csak egy harci módszert ismernek: az erőszakos osztályharc formáját és minden más lehetőségekkel szemben teljesen vakok.*

A plebejusok az öreg Rómában évszázadokon át küzdöttek a jogegyenlőségért, a jog fegyverével, mely harcaikat a győzelem koronázta, míg az ó-római rabszolgák, akik a legnagyobb áldozatkészség és kitartás mellett az erőszak fegyverét vitték a harcba — elbuktak. A középkor német parasztjai által ásókkal és kaszákkal végigküzdött szabadságharc vérbe és piszokba fulladt, míg a középkorabeli iparossegédek gazdasági szervezeteikre támaszkodva és azoknak harci eszközeik alkalmazása által győzelmet arattak. A polgárság harca az ujkor kezdetén, amelyet felülkerekedése érdekében indított meg, a jogi és gazdasági harc formáinak betartásával lett végigküzdve.

A munkások osztályharcának formái a jelen időben elég érthetőnek mutatkoznak. *Nemcsak az a munkás katonája az osztályharcnak, aki egy véres forradalom kapcsán, a barrikádok tetején állva tartja mellét a szuronyok ezrei elé, hanem az is, aki szegényes kunyhójában mint gondolkodó kovácsolja az osztályharc szellemi fegyverét; aki a parlamentben a munkások jogaiért birkózik, aki egy asztalnál tárgyalva a munkáltatókkal, jobb munkabérékért és emberibb bánásmóddért harcol; aki a különféle intézményekben az emberek egyenjogúsításáért száll sikkra, aki csöndben és panasz nélkül bérmozgalmak eseteiben munkástevéreivel tart vagy tüntető felvonulásban vesz részt. Az „osztályharcos“ meghatározás tehát mindig attól függ, hogy az egyén az osztályharc célját szolgálja-e és sohasem attól, hogy valaki nagy szájjal sokat kiabál, de a valóságban keveset cselekszik. Az osztályharcnál is áll az*

A munkásmozgalom lényege és formái

Ha egy népréteget bizonyos madártávlatból nézünk, úgy az, mint egy zárt egység, illetve jobban mondva, mint egy népközösség tűnik fel szemünk előtt. Ha azonban azt közelebbről vesszük szemügyre, úgy rögtön szemünkbe ötlenek a zárt egység között fennálló különbségek és ellentétek. Ezek a különbségek és ellentétek gazdasági, szociális, szellemi és jogi téren mutatkoznak. Gazdasági vonatkozásban a gazdagok és szegények, azaz a tőke és a munka között, az élelmezés, lakás, ruházódás, bérkereset, munkaföltételek; egyszóval: az életföntartás formájában.

A gazdasági ellentétekből fakadnak a szociális ellentétek. Az „alsóbb népréteg“ kisebb mértékben talál megbecsülésre, mint a „magasabb népréteg“. Szellemi vonatkozásban az ellentét abban mutatkozik, hogy felsőbb rétegek mindig készek arra, hogy az alsóbb réteg szellemi és kulturális visszamaradottságát szolgálják, a munkástömegeket a tudástól, műveltségtől, művészet-től lehetőleg elzárják, hogy azok ily módon csak annyi tudásra tehessenek szert, amennyi a munka elvégzéséhez szükséges. Végül áll még az ellentét jogi téren azáltal, hogy az alsóbb népréteg kevesebb joggal bír, mint a felső és ily módon az egyenjogúságot — amely az állam és a községek ügyeibe való beleszólást lehetővé teszi — nélkülözni kénytelen.

Ezeknek vizsgálódása és összehasonlítása által keletkezik a kizsákmányoltak öntudata, a tényekre alapított erős meggyőződés révén az *elnyomottak osztályában*. Az osztályöntudat osztályakaratot hoz mozgásba. Egyesekben éppen úgy, mint az osztályban, az az akarat jut felszínre, hogy a fennálló ellentétek kiközösítenek és hogy egy olyan társadalom jöjjön létre, amely az embereknek mindazt megadja, ami az embereké; olyan demokratikus társadalomnak fektetessenek le az alapjai, amelyben a szocializmus, a szolidaritás,

az emberszeretet, az igazság és a szociális egyenjogúság a legteljesebb mértékben jutnak érvényre. Ez az akarat mindenütt nehéz ellentállásra talál a felsőbb néprétegek körében, ami azután elkerülhetetlenül megteremti az osztályharcot.

Ha valahol a világon az akarat ellentállásra talál, ott mindig harc jön létre. Így készíti harcra a munkásság osztályát a kapitalisták osztálya, amely a munkásság akaratával a saját ellentállását helyezi mindenkor szembe. A munkásság osztályharca tehát nem olyan kitalált valami, ami kedvtelésből vagy szeszélyességből fakad, nem azért áll az fönn, mert „egyes izgatónak“ ebben kedvük telik, hanem ez egy fájó szükségesség, amely azokból az osztályellentétekből nyeri élelítő elemét, amelyek a társadalmat osztályokra bontják.

Az alsóbb népréteg évezredek törekvése lerázni magáról az igát és szolgaságot, de amely törekvéssel és akarral szemben mindig és mindenhol ott állott a felsőbb rétegek ellentállása. A legerősebb eszközöket vették mindenkor alkalmazásba, hogy a munkásság szabadság iránti törekvését eredménytelenné tegyék. Természetes, hogy ily módon az elnyomottaknak és kizsákmányoltaknak nem marad más hátra, mint az osztályharcra támaszkodva, osztályharc útján szerezni érvényt akaratuknak. Ezért találunk osztályharcokat az ókorban, a középkorban és manapság is. „Az emberiség történelme, az osztályharcok történelme“, mondja Marx és ez így lesz mindaddig, amíg meg nem teremődik egy olyan társadalom, amelyben minden ember az őt születésével megillető jogaihoz nem jut.

Az osztályharcok igen különböző formákat mutatnak és mindig akként játszódhatnak le, amilyen formában azt a körülmények és viszonyok szükségessé teszik, azaz megkívánják. Mindenekelőtt közrejátszik ebben az ellenfél harci módszere, mert ehhez alkalmazkodik a harcok formája, továbbá az igénybevett

az igazság, hogy nem a nagyhangu frázisok, hanem csak a tettek biztosítanak eredményt és ezokból súlyosan elítélendő, ha valaki aktív munka helyett csupán frázisok hangoztatásával akar eredményt elérni. Ezért legfőbb kötelességük a munkások vezetőinek az, hogy a tömegeket a „zavar forradalmából” átvigyük a tények szocializmusához.

A munkásság osztályharc utján csak akkor képes eredményt elérni, ha hatalmat képvisel. Ezt a hatalmat ezidő szerint a szakszervezetek képezik, amelyek az egyeseket egységbe tömörítik. Ez a hatalom gazdasági, politikai, szellemi és erkölcsi vonatkozású és ha a munkás célt kíván elérni, feltétlenül erre a hatalmi tényezőre kell hogy támaszkodjon. Ebben rejlik tisztán a modern osztályharc titka, nem pedig a tüdők és öklök erejében és a végnélküli rombolásokban. Nem a tudatlan és iskolázatlan tömegek harcai hoznak győzelmet a munkásságnak, hanem

egy gazdaságilag szervezett, szellemi és erkölcsi tekintetben magasan álló munkáosztály, amely hatalmára, a szervezetekre támaszkodva halad lépésenként előre.

Félre tehát minden olyan harci formával, amely az igazi osztályharcot meghamisítja és annak eredményét kockáztatja. Minden vonatkozásban tiszta munkát kell végezni, amely munkának abban kell kifejezésre jutni, hogy a harci taktika, továbbá a harci fegyver jól legyen megválogatva. Ehez természetesen nagy ítélőképességre és még ennél is nagyobb gyakorlati tapasztalatra van szükség, ami még a legnagyobb lelkesedés által sem pótolható. Meg kell építeni, erőssé kell tenni ezenkívül a szervezeteket, amelyeket a tagok bizalma és öntudata tart hatalmában magasan és amelynek osztályharcos működését a tagok megértő szeretete támogat.

Káer.

A „Resica“-vállalat munkásainak kerületi konferenciája

A szervezkedés szükségességének felismerése Románia munkásságának mind szélesebb köreiben öröndes haladást mutat. Különösen ott tapasztalható ez, ahol az üzemek kiterjedésükénél fogva nagyobb munkástömegeket foglalnak magukban. Ezek között első helyen áll a „Resica“-vállalat, mely szinte egy egész kapitalistabirodalmat alkot hatalmas üzemével, mely nemcsak a vasipari szakmára terjed ki, hanem bányász- és erdőüzemekre is. Ezen vállalatnál foglalkoztatott munkások száma meghaladja a tizenkétezeret és így természetes is, hogy ez a nagyszámú munkásság állandóan kutatja, keresi a módszereket, melyekkel egyrészt szervezeteit intenzívebb együttműködésre vonhatja össze, másrészt ezen együttműködés által érdekeit hathatósabban megvédhesse.

Ezt a célt szolgálta az a kerületi konferencia is, melyet Aninán március 24—25. napján tartottak a „Resica“-vállalathoz tartozó szervezett munkások.

A konferencián megjelent 12 helységből 27 delegált 8315 szervezett munkás képviselőjében, ezeken kívül: Fluerás, az Országos Szaktanács elnöke a Szaktanács képviselőjében, Mayer, a bánáti szociálista-párt, Gherman, a Bányász-Szövetség, Mirescu, a Vasmunkás-Szövetség képviselőjében.

A konferencia 24-én délelőtt 9 órakor vette kezdetét Gavron, (Resica) elvtárs elnöklété alatt. Az elnök, üdvözölve a megjelenteket, ismertette a konferencia összehívásának és napirendjének fontosságát, ezután a konferencia áttért a napirendi pontok tárgyalására, „a szervezkedésről”, melyben az összes delegáltak hozzászólá-

sukkal résztvettek. Erre vonatkozó határozati javaslatot fogadtak el, mely a következőket tartalmazza:

Határozat

1. A szervezés és nevelés munkájának, valamint a munkásérdekek hathatósabbá tételére az U. D. R. szervezett munkásai szaktanácsot létesítenek Resica székhellyel, mely szaktanácsba az összes szakmai munkások képviselőket nyerne. A szaktanács titkárságot is létesít a munkák elvégzésére, e titkárság fenntartási költségeit a különböző szövetségek fedezik taglétszámuk arányában.

2. A konferencia megállapítja, hogy az erdei üzemek munkásai szervezetlenek és ezáltal a legrosszabb életviszonyok között élnek. A konferencia elhatározza, hogy ezen munkások megszervezésére hatalmas agitációs akciót indít meg és a megszervezett munkások az új famunkás szövetség kötelékébe fognak tartozni.

3. Az U. D. R. erdőüzemeiben alkalmazott munkások ezen szövetség keretébe fognak tartozni és amennyiben az erdőüzemi munkások eddig más szervezetnek voltak tagjai, tagsági joguk folytonosságánál ezen szövetség keretébe tartozó csoportok tagjai lesznek.

4. A munkások bármily szakmához tartoznak is, ha egy vállalat keretében dolgoznak, ezentúl csak többséget képező szakmához tartozhatnak. Ezért különös figyelem lesz arra fordítva, hogy azon munkások, akik külön szervezetet alkotnak, de kis taglétszámuk folytán nem képviselnek nagyobb jelentőséget,

azon szervezetekbe csatlakozzanak, mely ezen a területen a többséget képezik.

5. Minden olyan helységben, ahol több szakszervezet van, szakszervezeti bizottság lesz felállítva, melyek a kerületi szakszervezeti bizottsággal együttműködnek az országos szaktanács utasításai alapján.

A konferencia foglalkozott a munkás-betegsegélyző ügyével. Tiltakozott a társzláda-pénztár újabb tervezett visszaállítása ellen. Továbbá követelte a konferencia a munkanélküliek részére az állami munkanélküli segély folyósítását. E napirendre vonatkozólag a következő határozatot fogadta el az értekezlet:

Határozat.

A „Resica“ vállalat területén működő munkásszervezeteknek március 24—25-én Steierdorf-Aninán megtartott konferenciája foglalkozván az erdélyi és bánáti munkásbiztosítás tarthatatlan helyzetével, határozottan és sürgősen kéri a munkásbiztosítás autonómiájának helyreállítását, valamint az aggkor és balesetbiztosítás szabályozását a f. évi február 21-én felterjesztett memorandum értelmében.

A konferencia egyúttal kéri a kormányt, hogy intézkedjen a munkanélküliség megszüntetéséről és a saját hibájukon kívül munkanélkülivé lett munkások állami támogatásáról, ahogy ez minden művelt államban történik.

Végül a konferencia tiltakozik a kormány azon szándéka ellen, hogy a magán- és állami vállalatoknál a bányatörvények utján újból fel akarja állítani a társzládapénztárakat.

Ezután a kerületi szaktanács megválasztására került a sor. Megválasztottak: Steinbauer, Musteti, Gavron, Valenta (Resica), Kubinski (Secul), Nemcioc, Kirscher (Anina-Steierdorf), Brebenar (Franzdorf) és Preda (Vaskó) elvtársak.

Gavron elvtárs jelentést tett a kollektív szerződésről, amely legközelebb tárgyalás alá kerül. Ezután Mayer elvtárs ismertette a munkásság feladatát a politikai szervezkedés terén. Előadó ismertette a jelenlegi helyzetet, amely igazolja, hogy politikai szervezet nélkül a szakszervezetek nem képesek megfelelő eredményeket elérni, ezért szükséges a munkásság politikai szervezkedése is.

E tárgyhoz hozzászólt Germán, Gavron, Banciu, stb. elvtársak. Utóbbi különösen a pártajtó fontosságát ismertette és javaslatot tett, hogy a konferencia hívja fel a munkásságot a „Lumea Noua“, „Arbeiter-Zeitung“ és a „Tribuna Socialistă“ előfizetésére. A konferencia a javaslatot egyhangulag elfogadta.

BÉRMÓZGALMAINK

Kollektívszerződés-kötések Tordán

A tordai cementgyár, kőtermelő r.-t., gipszgyár és a Solvay-művek munkássága március 1-re felmondotta a két év óta érvényben levő automatikus bérrevízióval egybekötött szerződését.

Az új tárgyalások március 6-tól április 3-ig tartottak, mely idő alatt ismételtelen bebizonyították a tordai munkaadók, hogy csakis a munkásság egyetemes fellépésére hajlandók engedelményeket tenni. Háromheti tárgyalás után sem sikerült a bérek javítására vonatkozólag megegyezni s már-már kenyérfőzésre került a dolog, mert a munkásság nem fogadhatta el a munkaadók által felajánlott 10%-os béremelést. Végre is a tárgyalást vezető munkaadói inspektor döntésére lettek bizva a vitás pontok, aki a szakmunkások részére 15%-os, a segédmunkások részére 17%-os és a napszámosmunkások részére 20%-os béremelést döntött. A döntés, tekintve a minimális órabérek alacsonyágát, azokat a szakmunkásoknál 6'95 baniról 7'60 banira emelte, amire rájön még a 15% és így a bérminimum 8'74. A segédmunkások bérminimuma 5'80-ról 6'60-ra lett felemelve, mely összegre kapják a 17%-ot, vagyis a bérminimum 7'72. A napszámosok bérminimuma 4'90-ről 5'80-ra lett emelve, amire 20% rájön és így 6'96 lett tesz ki. A fentnevezett gyárak munkássága élelmiszer-kedvezménye átlag 28%-át teszi ki a készpénz-juttatásnak és a munkások 18%-a lakás-, fűtés- és világításkedvezményben is részesül. Évente két öltöny munkásruhát és két pár bakkancsot is kapnak a döntés szerint féláron az összes munkások, míg a piszkosabb és nehezebb munkát végzők ingyen kapják az utóbbi kedvezményt.

Az iparvasuti személyzet szállítási prémiumot kap és téli csizmát, valamint bundát. A készpénzben kapott bérmaximumok 15—18 lei a szakmunkásoknál, 9'59 lei a segédmunkásoknál és 9'24 lei a napszámosmunkásoknál. Egy évi alkalmaztatás után 5 napi fizetési szabadságot kap minden munkás évente, amely szabadság minden évben egy nappal emelkedik, maximum 14 napig és ezt a tanoncok is kapják. Május 1-je fizetési munkásünnep.

A szerződés időtartama 6 hónap. A vasárnap végzett munkáért délelőtt 75%-os és délután 100%-os többlet jár. Az első két tulóra 25%, a második két tulóra 50% és a további tulorák 100% többlettel lesznek fizetve. Minden 4 tulóra után félórás fizetési pihenő jár. Ha egy félévben egy munkás 75-nél több tulorát végezne, úgy az azon felül teljesített első két tuloráért már 50%-os többletet kap.

Ugyanígy kollektívszerződés kötete-

tett a „Solvay“-műveknél is szintén 6 hónapra. A tordai sörgyárnál 1 évre lett a kollektívszerződés megkötve ugyanolyan elvi pontokkal, mint a fenti szerződések: 10, 12 és 14%-os fizetésemeléssel, tekintve, hogy ezen gyárnál csak 20%-ot tesz ki az élelmezési kedvezmény, de a különbözetnek megfelelően valamivel jobban voltak díjazva.

Ezen gyár 5 évi szolgálat után bal eset folytán esetleg munkaképtelenné vált munkásának fél fizetést biztosított életfogytiglanig. A Miskolci-gépgyár munkásai 17%-os fizetésemelést kaptak, ugyanolyan elvi pontokkal, mint a fenti szerződéseké.

Az aranyos-gyéresi téglagyári munkások ugyanolyan mérvű béremelésben részesültek, mint a cementgyár munkássága; a cementgyár szerződése itt is érvénytel. A földgáz szerelő r.-t. szintén azon fizetésemelést biztosította, mint a cementgyár. A tordai gyárak munkássága egyidőre a szervezete kiépítésére fordíthatja minden erejét, hogy el legyen készülve bármely pillanatban a munkaadók támadásainak a visszaverésére.

A munkaadók ugyanis már a jelenlegi tárgyalásokon az élelmezési kedvezmények eltörlését akarták keresztülvinni, azon ravasz fogással, hogy kárpótlásul a kedvezmények megfelelő bérösszeget ajánlottak fel, persze csak egy időre, mert a legközelebbi bértárgyaláson már a szerintük „tulmagas“ bérek redukálásával jöttek volna elő.

A tordai munkások példát vehetnek a munkaadók szervezetétől, ahol a cementgyár játssza a bértárgyalási szerepet és a többi gyárak aszerint igazodnak, hogy mit ad a cementgyár.

Reméljük, hogy a legközelebbi bértárgyalás alkalmával a tordai munkásság sokkal kielégítőbb eredményt fog elérni, ha a szakszervezetnek egytől-egyig hűséges katonái lesznek.

Ezek a bértárgyalásokon így bebizonyítást nyert az a régi igazság, hogy a legfényesebb igazunknak is csak megfelelő erővel lehet érvényt szerezni a munkaadókkal szemben, akik a mi igazunkat önként soha sem fogják elismerni, csak úgy, ha arra rá kényszerítve lesznek.

A topleti Schram-féle vagonjavító és gépgyári munkások sztrájkja

Az itteni munkástársaink április hó elején 9 pontból álló memorandummal fordultak a munkaadóhoz, melyben 35 százalékos fizetésemelést és több más ügyeknek elintézését kérték. A temesvári munkaadói inspektor jelenlétével meg is kezdődtek a tárgyalások, ahol — bár a gyáros tett itt-ott némi engedményeket —, azonban a fizetésemelés elől teljesen elzárkózott. Mire

a megegyezés meghiusulásáról jegyzőkönyv vétetett fel. A munkásság, dacára, hogy azonnal élhetett volna a sztrájk jogával, mégis ismételtelen a szövetségünk kiküldöttjének a bevonásával egykezett megegyezésre jutni, de Schram gépgyáros ez esetben is a legridegebb álláspontra helyezkedve, minden fizetésemelést kerekén megtagadott, dacára, hogy ő is beismerte, hogy az ő gyárában rosszabb fizetési feltételek vannak, mint hasonló más gyárakban.

Az agyoncsigázott és elkeseredett munkások erre mintegy 400-an április hó 17-én sztrájkba léptek.

Ime egy újabb bizonyítéka annak, hogy a tőkésekkel szemben a legfényesebb és igazságos érvek is hatástalannak. Ezért a munkásság mindig el kell legyen készülve a legerősebb harcokra is. Topleti-i szaktársaink el vannak határozva, hogy ezt a harcot állni fogják mindaddig, amíg a munkaadót jobb belátásra nem bírják. Románia szervezett vas- és fémmunkásságának kötelessége harcoló szaktársainkat úgy erkölcsileg, mint anyagilag legmesszebbmenőleg támogatni.

Topleti-i szaktársak! Csak kitartás, a ti harcotok a mi harcunk is.

A kolozsvári vasasok újabb lérmozgalmi

A kolozsvári vasmunkások bérmozgalmi biztos alapokon lefektetve, lépésről-lépésre vivja ki sikereit. Mult számunkban részletesen beszámoltunk az eddig elért eredményekről, most újabb eredményről számolhatunk be.

A városi vízműveknél — két napi tárgyalás után — sikerült megkötöni a kollektívszerződést, melynek alapján az eddigi bérek átlag 11 százalékkal lettek felemelve, az első tulorák 50 százalékos pótdíj, ünnepnapok 100 százalékos pótdíjjal lesznek fizetve. Továbbá fizetve lesz május elseje, a munkások egy évi szolgálat után 8 napi fizetett szabadságra jogosultak, bérrevízió kéthavonként történik meg, az új árvizsgáló tabella szerint.

Kolozsvár város villamosüzemében foglalkoztatott munkások bérmozgalmi több hetes tárgyalás után a munkások részére eredménnyel befejeződött. A munkások az eddigi bérekre 7 százalékos emelést vívtak ki, továbbá a bizalmirendszer elismerését, május elsejének megfizetését, egy év után 6 nap, 2 év után 8 nap, három év után 10 napi, 10 év után 15 napi fizetett szabadságot (a munkások 25 százaléka élvezte az utóbbit), bérrevíziót, a gépészek, fűtők, gépapolók természetbeni lakást, fűtést, világítást kapnak, a többi munkások díjtalan világitást, az eddigi kollektívszerződés többi elvi pontjai változatlanul megmaradtak.

Ezek a szerződések azt igazolják, hogy a szakszervezeti életben a demagógiával legfeljebb csak érzelmi sikereket lehet elérni, de nem reális gazdasági sikereket, melyekre pedig éppen a mai válságos gazdasági helyzetben a munkásságnak olyannyira szüksége van.

Marginai „Kis királyok”

Margina egy meglehetősen ismeretlen és eléggé jelentéktelen kis hely, valahol a Bánátban, amelynek lakói — jóravaló munkások, soha sem ambicionálták azt, hogy valaha is belekerüljenek a világtörténelembe. Nem is esett baj Marginával, legalább is a legutóbbi időkig: nem. De alig egy néhány hete, tudja az ég, hogyan, Margina mintha nem volna már megelégedve sorsával. Pedig a munkások, nagyjából egyszerű napszamosok, nem valami izgága emberek. Legalább is nem lehet annak mondani őket azért, mert a legutóbbi időben maguktól rájöttek arra, hogy érdekeik védelmére szervezkedni kezdtek. Utóvégre is a munkások nem csak Marginán tesznek ilyesmit, hanem az egész országban, sőt az egész világban. Ezért Margina nem tarthat igényt arra, hogy a világ beszéljen róla.

De van a dolognak egy másik oldala. Bármennyire is szegény emberek lakják Marginát, még sem lehetett teljesen kikerülni, hogy az ottani falepárlógyár igazgatói és üzemvezetői ott lakhassanak és azt az egyszerű, szegény, de nyugodt életet, amelyhez az ottani emberek meg vannak szokva, egy kissé megzavarják.

Őtt kezdődik tehát a történet, hogy a munkások szervezkedni akartak, ami magában véve egyáltalán nem nagy és említésre méltó dolog, hanem nagyon is természetes, hiszen Marginában, a falepárlógyár üzemén, a

szakmunkás órábérére még mindig 8 lei, a napszamos pedig 10—12 órai munkáért 20 leit kap,

amit senki sem találhat igazságosnak, de mindenek fölött — elégnék. Az igazgató ur és üzemvezetői azonban nem nagyon szenvedhetnek lelkiismereti furdalásaiktól, mert nemcsak nem látják be ennek a helyzetnek a tarthatatlanságát, hanem egyenesen lehetetlenné teszik azt is, hogy a munkás szervezkedés útján segítsen magán.

És itten kapcsolódik bele Margina a világtörténelembe. Az igazgató ur, a marginai művek vezetője ugyanis azt hiszi, hogy az, ami az egész világon már egy elfogadott és természetes, sőt szükséges dolog, mint például a munkásság szervezkedése, az Marginára, erre az Isten hátamögötti kis falura nem érvényes. Margina a világ vége, vagy éppen a világ közepe, ott ahol a nehézkedési törvény, meg a szabad esés törvénye nem gilt. Így gondolkodik ez a

Frankel vezérigazgató ur, meg az ő húcsatlósai: Berger ur, egy kiérdemesült gépész és Einwald ur, akinek a rangját nem ismerjük, de azért valami jelentékeny egyéniség lehet ott a gyárban, mert az ő intervenciójára például a bizalmat is elbocsátották, mivel szervezni akarta a munkásokat. Ez az ur különben azzal szeret elhencegni a munkások előtt, hogy ő is kommunista és a magyar proletárdiktatúrában egy fontos pozíciót töltött be. Nem járhatunk utána annak, hogy kiderítsük azt, hogy mennyi az igazság Einwald ur kijelentésében, de engedje meg gyorsan kijelentünk, hogy így már értjük: miért bukott meg a magyar kommün.

Nos, ezek az urak azt hiszik, hogy megállíthatják a világot és visszafelé fordíthatják folyásában. A munkásokat azzal terrorizálják, hogy ha szervezkedni mernek, hát átrakják őket a háttáron. Ha pedig a munkás idevaló, még

mindig van egy eszköz hátra: az elbocsátás, amelyet ők minden lelkiismereti furdalás nélkül igénybe is vesznek. Hú segítőársuk akadt ebben a munkában néhány, a munkások közül való szegénylegény, akiket itt névszerint is átadunk a közmegegyezésnek: *Jakab lakatos és Kozlovsky.*

Van egy szerény üzenetünk Marginára: Vezérigazgató ur és csatlósai! Ajánljuk, hogy egy kissé mérsékeljék étvágyukat, mert az a mohóság, amivel önök a munkásságot fel akarják falni, egy kicsit meg is árthat. Már nagyobb fiuknak is, mint amilyenek önök, bele-törtött a foguk abba a vállalkozásba, hogy a munkásságnak osztályarcos szervezetekbe való megszervezkedését lehetetlenné tegyék. Ellenkező esetben gondoskodunk arról, hogy arról a bizonyos uborkafáról, amelyre föl tetszettek kapaszkodni, le is szálljanak.

Jó éjt!

Gsoportok közgyűlései

Taggyűlés Clujon

Április hó 13-án tartották meg kolozsvári szaktársaink taggyűlésüket, melyen Krausz József szaktárs elnökölt. A pénztári jelentés tudomásulvétele után Bruder szaktárs ismertette titkári jelentésében a kötött kollektívszerződéseket, majd Lusztig szaktárs a kongresszusról számolt be. Beszédében megemlítette, hogy a kongresszusi események is csak arra engednek következtetni, hogy rövid idő alatt az elszakadt csoportok is kiábrándulnak az illúziókból és vissza fognak térni a szövetségbe. Több szaktársnak a kongresszusi beszámolóhoz történt felszólalása után a jelentéseket a taggyűlés egyhangulag tudomásul vette. A vezetőség javaslatára a munkánélküli szaktársoknak rendkívüli husvétii segélyt szavazott meg a taggyűlés a csoport pénztára terhére. Ezek után Krausz elnök szaktárs a taggyűlést délután 1 órakor bezárta.

Közgyűlés Cernăuți-ban

Jól sikerült közgyűlést tartottak cernăuți szaktársaink április 6-án. A közgyűlést Kajetanovitz elnök szaktárs nyitotta meg, majd a csoport évi működéséről tesz jelentést. Továbbá beszámolóját tartja meg a Kolozsváron tartott országos vas- és fémmunkás kongresszusról. Kador szaktárs a csoport évi pénztári jelentését terjeszti elő (amit alább közlünk) és Hassenfratz szaktárs az ellenőrök részéről tesz jelentést. A közgyűlés a jelentéseket Perimutter és Kopan elvtársak hozzászólása után tudomásul vette. Ezután az új vezetőséget választották meg. Elnök: Kajetanovitz József, alelnökök: Juracion Teodor és Kazikiewicz, jegyzők: Siebel Wilhelm és Bruckmeier Dávid, pénztárosok: Kador Maximilian és Frucht Wilhelm, ellenőrök: Löwenberger Jacob,

Hassenfratz Mendel, Kukla Marian, Dzinzenovski Wenzel és Danilewitz Jacob.

A vezetőség megválasztása után egy közös könyvtár felállítását határozta el a közgyűlés.

Pénztári-jelentése a Cernăuți csoportnak 1923. évről

BEVÉTEL:

Hetijárulék, beiratás, tagkönyv	28798·50
Helyialap	693—
Áthozat 1922. évről	5056·09
	34547·59

KIADÁS:

Kezelési költségek	766·88
Segélyek	2995—
Agitáció	1374—
Kiküldetések	3800—
Különfélék	550—
Szaktanácsi illeték	1841·50
Készpénz a szövetségnek	21993·92
Egyenleg az 1924. évre	1226·29
	34547·59

Kajetanovitz József s.k. elnök	Kador M. s.k. pénztárnok
Hassenfratz Mendel ellenőr	Löwenberger Jacob ellenőr

Taggyűlés Péterfalván

Péterfalvi munkástársaink március hó 30-án tartották taggyűlésüket. A zsufolásig megtelt teremben elnök szaktárs d. u. 2 órakor megnyitja a gyűlést. A szövetség részéről Russu szaktárs beszélt. Ismertette a romániai vas-, fém- és vegyipari munkások helyzetét. Ezután a kollektívszerződéstervezetnek pontjait tárgyalták meg, amit rövidesen az igazgatóságnak be fognak nyújtani. E napirendi pontnak letárgyalása után a taggyűlés a felállítandó Fogyasztási Szövetkezet részletének megbeszélésére tér át. Itt kívánjuk megjegyezni, hogy örvendetes előhaladásról és áldozat-

készségről tesznek tanubizonyosságot az itteni munkástársaink, amennyiben rövid idő alatt több mint 70.000 lejt fizettek be részvényekbe a felállítandó szövetkezet céljára. A taggyűlés elhatározza, hogy az alapszabályok elkészítésével a szövetség központi titkárságát bizza meg s kéri ennek támogatását, hogy a szövetkezet működését minél előbb megkezdhesse. A taggyűlés határozatilag mondta ki, hogy a szövetkezetnek csak szervezett munkások lehetnek tagjai.

Russu szaktárs még a szervezkedésről beszél. Felhívja szaktársainkat, hogy vallás- és nemzetiségre való tekintet nélkül legyenek tagjai szervezetüknek, hogy így egyesült erővel védhessék meg gazdasági érdekeiket a szintén nemzetközi és egységes kapitalizmussal szemben. Az impozáns taggyűlést Thut Michael elnök szaktárs lelkes szavak kíséretében bezárja.

Közgyűlés Crişeniben

Jól sikerült közgyűlést tartottak a kaláni szaktársaink március hó 30-án. Timis Romulus elnök délután fél 5 órakor a gyűlést megnyitja. Ismerteti azon nehézségeket, amelyek közt a csoport 2 éven keresztül működött, majdnem 2 éven keresztül semmiféle gyűlésre engedélyt a hatóságok nem adtak; megakadályozván ezzel a csoport működését és a munkásságot abban, hogy saját gazdasági érdekeiket a viszonyoknak megfelelően intézhesse. Az elnöki megnyitót után Mikó szaktárs a legutóbbi gyűlés jegyzőkönyvét olvassa fel. Ezután következnek a jelentések. Zigán E. szaktárs a pénztári jelentést terjeszti elő. Egyed szaktárs az ellenőri és Hummel szaktárs pedig a könyvtári jelentést teszik meg. Majd Mikó szaktárs a csoport 2 évi működéséről és a bérmozgalmakról tesz jelentést, továbbá beszámolót tart a Kolozsváron tartott vasmunkás kongresszusról.

Többek hozzászólása után a közgyűlés a jelentéseket egyhangulag tudomásul veszi s azután az új vezetőség megválasztására tér át. A vezetőségbe a következő szaktársak lettek megválasztva: Elnök Timis Romulus, alelnökök Lukács Ferenc és Platinka Emil, jegyzők Mikó Albert és Polonyi József, pénztárosok Czibula Adolf és Zigán Emil, ellenőrök Egyed Árpád, Pukausi Flórián és Keppel Mátyás, könyvtárosok Ublauer István és Minich Rezső szaktársak.

A vezetőség megválasztása után az országos szaktanács nevében Flueraş elvtárs, a szövetség részéről Pirovszky szaktárs tartott beszédet. A szónokok ismertették a munkásság gazdasági és kulturális helyzetét, az országos szaktanács programját és a szakszervezeti mozgalom jelentőségét. Az előadók kitértek az országos szakszer-

vezeti kongresszus eseményeire és annak jelentőségére. Ezzel kapcsolatosan ismertették azokat a világnézeti és taktikai különbségeket, amelyek minket a bolsevistáktól elválasztanak. Az amsterdami Internacionale célja — mondják — a munkásság gazdasági és kulturális helyzetét nem zülleszteni, hanem azt javítani és olyan nivóra emelni, amely méltó legyen a mai kultúrember színvonalához. Hogy ezen célt elérhessük, küzdenünk kell mindazokkal, akik ennek útjában állnak és minden olyan irányzat ellen, amely a szakszervezetek ilyen irányban való fejlődését megakadályozzák. Így a céltalan bolsevista, valamint a „sárga” szindikátusok ellen, mint akik működésükkel nem a munkásságnak, hanem a reakciónak tesznek szolgálatot. A szónokok ostromozzák a hatóságok azon ténykedéseit, amellyel megfosztják a munkásságot az egyesülési és gyülekezési jogaitól. Majd rátértek a Kolozsváron tartott vasas kongresszus impozáns lefolyására, amely fényes tanubizonyossága, hogy a vasmunkás szövetség hivatása magaslatán áll; gyarapodik úgy erkölcsiekben, mint anyagiakban, dacára a kapitalistákkal folytatott erős harcoknak és dacára a bolsevisták rendbontó aknamunkájának. A szónokok több mint két és félórás beszédeit a gyűlésen jelenvolt szaktársak mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatták és végül Timis elnök szaktárs lelkesítő szavak kíséretében este 10 órakor a gyűlést bezárta.

A zernesti csoport taggyűlése

A zernesti csoport március 23-án népes taggyűlést tartott a cellulozegyár kantinjában, amelynek napirendjén: a kongresszus küldötteinek beszámolója és a kollektív szerződés felolvasása volt.

Dumitru Valcea elvtárs részletes beszédben ismertette a kongresszus lefolyását és határozatait. Külön kiemelte, hogy a kongresszuson résztvettek a külföldi vasmunkástevérek küldöttel is, akik szebbnél-szebb beszédben juttatták kifejezésre a proletáriátus nemzetközi szolidaritását. A taggyűlés lelkesedéssel hallgatta meg Valcea elvtársat, a kongresszus határozatait tudomásul vette és utasította a vezetőséget, hogy a csoport elszámolásait március 1-sei kezdettel küldje be a szövetségnek.

Nyilatkozat. Tarcsa Domokos vasesztergályos szaktárs ellen egyeseknek amaz állítása, hogy sztrájktró lett volna, nem felel meg a valóságnak, amennyiben azt senki bizonyítani nem tudja. Valakit megvádolni és nein bizonyítani nem szervezett munkáshoz illő cselekedet. A cluji szervező-bizottság.

Helyreigazítás. A bocsa-romana-i csoport kérésére közöljük, hogy Joan Marie szaktársra vonatkozó kizárási határozat tévedésből lett beküldve, miért is ennek helyreigazítását kéri. E szerint tehát nevezett szaktársunk rendszeres tagja szövetségünknek.

Proletártemetés Zernesten

Stan Movilean zernesti szaktársunkat is a tőke mohó polipja vitte el időelőtt, 46 éves korában, a halál. Movilean elvtárs régi harcosa volt a szakszervezeti és szocialista munkásmozgalomnak; benne a legjobb és legönzettelőbb elvtársunkat veszítettük el.

A zernesti munkásság és a cellulozegyár tisztviselőikara teljes számban jelentek meg a szocialista temetésen, amelyen Velcea elvtárs a zernesti csoport elnöke mondott meghatározó és az elhunyt életét a szocializmus szempontjából méltató beszédet.

A temetésen a munkászenekar is résztvett, az elhunyt barátai és a csoport pedig nagy számu vörös koszorút helyeztek el a sirra.

Cluj további bérmozgalom miatt szigoruan kerülendő.

Nyugtázás. A bocsa-romana-i munkanélküli szaktársak támogatására a következő összegek folytak be: Dicső-szentmárton 500 Lei, Petroşeni 1300 Lei, Zernesti 969 Lei, Lupény 844 Lei, Petrifalau 1115 Lei, Petrozsény (másodsor) 200, Salard 848 lei. Összesen 5776 Lei.

Nyugtázás. A bocsa-romana-i csoport kérésére közöljük, hogy az aninai csoport, gyűjtésekből a munkanélküliek részére a következő összeget küldte: aninai csavargyár 300 lei, vagonműhely 614 lei, csoporttól 200 lei. Összesen: 1114 lei.

Nyilatkozat. Alulírott beismerem, hogy az 1923. évi brassói vas- és fémmunkás záraskor sztrájktróvé lettem, amit sokszor megbántam és ígérem, hogy máskor megfontolva cselekszem, hogy az öntő szaktársainnak szígyenére ne legyen. Braşov, 1924 április 14-én. Báthory Béla, vasöntő. Előttünk: Komporóly István, Radu Vuşmug, Cseh Oszkár.

Nyugtázás. Reşiţai szaktársaink a német munkásság részére gyűjtést indítottak. Itt közöljük a hidépítési osztály részéről a gyűjtés eredményét: Adelman F. 100, Messer I., Patai-Szabó S., Siroki F., 50—50 Lei, Stzinger K. 40 Lei, Dvorzsák A. 25 Lei, Kovács I., Ivancsics I., Waró I., Aumann F., Willverth F., Zvetsch L., Wandracsek A., Jakobi B., Strama H., Mrva I., Hohn A., Ziegler L., Rieger J., Szervi R., Schlappel F., Pizkny E., Kolozsvári F., Greguska K., Schropp K., Wein L., Strama I., Standt I., 20—20 Lei, Ponner M., Ziegler F. 15—15 Lei, Kandra J., Foll N., Besztri J., Forat T., Hegyesi S., Komützi F., Schneider K., Weseli F., Rotter I., Demkó R., Schottl I., Németh S., Tóth F., Hübler H., Zukop M., Fekete G., Hudacsek F., Werlein I., Porcolab C., Petrovits S., Petrovits G., Tóth A., Tomics G., Tóth K., Welcselan G., Mulacs I., Gründorath A., Scholtés I., Zámmer B., Krasznik R., Ziegler R. 10—10 Lei, Töröcsik Gy., Zsian J., Linzenmayer I., Horváth S., I. Szil A., Kascshak V., Dintean W., Guban I. A., Sándor I., Nyámzu F., Scholtcs K., Bauer Francz, Höflinger A., Till Johann, Csáki M., Gerdanovics G., Martinescu S., Kócos N., Glauber F., Polfaer I. 5—5 Lei, Hlina N. 3 Lei és Dimitrijevits M. 61 Lejt adományozott; összesen: 1264 Lei. — Ugyancsak e helyen nyugtázuk a petrozsényi csoport által küldött 1200 lejt, mint a német munkások támogatására küldött összeget.

Üveggyári munkások köréből

Kollektív szerződés a feketeerdői üveggyárban

1924 március 25 és 26-án kötötték meg kollektív szerződésüket a feketeerdői üveges munkások a nagyváradai Munkafelügyelőség jelenlétében. Szövetségünk részéről Russu szaktárs, az üveges munkások részéről Tanhőfner József, Somogyi József, Murkó Dragotin és Kätzky József elvtársak vettek részt a tárgyalásokon.

Ít közöljük a kollektív szerződés főbb pontjait:

Fizetések és járandóságok.

A munkások a következő fizetésemelésben részesülnek: gravörök és kötőzőnők 10 százalék, a csiszolómeister 13 százalék, a többi munkások (üvegfúvók stb.) 5 százalékos béremelésben részesülnek. Ezen fizetésemelést a munkások 1924 január 1-ig visszamenőleg kapják meg.

A fazekak kicseréléséért az üvegfúvó mesterek 22 lei órabért, a segítők ennek 60 százalékát kapják fizetesképpen. A mesterek és segítők kötelessége, hogy a repedt fazekakat betapasszák, amiért szintén a fenti fizetést kapják. A mesterek és segítők kötelesek fazekukat díjmentesen megfordítani. A kemencébe való egy fazék elhelyezéseért, a régi fazék ujjal való kicseréléséért a munkások 60 lei díjat kapnak. Minden üvegfúvó mester köteles munkáját a raktárhelyiségbe átadni és ezért minden megdolgozott nap és fazék után külön 13 lei díjat kap.

A munkás hibáján kívül eredő rossz, fel nem dolgozható üveganyag, avagy a fazekak hibájából eredő anyaghiány eseteiben a vesztett munkaidőért, ha a munkás más beosztást nem nyer, minimális fizetésének 60 százalékát kapja meg. Amennyiben a saját szakmájában, vagy az üzemben lévő kemencéhez nyerne beosztást a munkás olyan munkálatokra, amely a kemence munkálataival kapcsolatosak, a munkás teljes fizetését élvezzi.

Abban az esetben, ha a munkás a raktárba nyerne beosztást olyan munkák elvégzésére, melyek kapcsolatban vannak a gyártott üveg (kész üveg) munkálataival, ez esetben a munkás fizetésének 80 százalékát élvezzi.

Olyan üzemzavar esetén, amely eltart 6 hétig és a munkások más munkára beosztást nem nyernek, az első 2 héten 70, a 3-ik és 4-iken 60, az 5-ik és 6-ik héten fizetésüknek 50 százalékát élvezik. A 6-ik hét letelte után ezen fizetések folyósítása megszűnik és mindkét félnek teljes szabadság biztosítandó.

A kemencékhez szükséges víz és fa mennyiségnek a helyszínére való szállítása a munkaadó kötelessége.

Tulórák csak legsürgősebb esetekben végezhetők, azonban naponta 2 tul-

óránál többet nem lehet dolgoztatni. A tulórák 50 százalékos pótdíjjal fizetendők.

Az akkordmunkások bérfizetése minden harmadik hét szombatján történik. A havidíjjal alkalmazott munkások minden hó 1-én és 15-én lesznek fizetve.

Munkahiány esetén a munkaidő redukálendő és nem a munkás bocsájtandó el.

A munkaidő napi 8, illetve heti 48 óra.

Május 1-én, mint a munkások ünnepe, munkaszünet.

A munkások a szerződésben meghatározott feltételek szerint fizetéses szabadságot kapnak. A szabadság pénzzel nem váltható meg.

Természetbeni járandóságok

A munkaadó tüzfát ad munkásainak, amennyire egy háztartásnak szüksége van. Ezért a munkások a nyári hónapokban 20, a téli hónapokban 30 leit fizetnek havonként. A munkaadó ingyen világítást ad azok részére, akiknek a lakásukba a villany be van vezetve és kötelezi magát a többi lakásukba is bevezetni a világítást, amennyiben az üzem teherbíró képessége ezt megengedi.

A lisztmennyiséget, oly minőségben mint eddig, köteles a munkaadó tovább is folyósítani és pedig kilogrammonként 2 lei a 0-ás liszt, 1.50 a főzőliszt és 1 lei a kenyérliszt.

Jelen szerződés pontjai érvényesek április hó 1-től 1924 június 30-ig. A bérekre vonatkozó pontjai érvénybe lépnek 1924 január 1-től visszamenőleg és érvényes 1924 június 30-ig.

Megjegyezni kívánjuk, hogy a szerződés elvi pontjait itt nem közöltük és a többi pontok is csak röviden, a lényegét foglalják magukba.

Kollektív szerződés a poiana-codrului-i üveggyárban

1924 április hó 8-án vette kezdetét a poiana-codrului-i üveggyári munkások kollektív szerződésének tárgyalásai.

Szövetségünk részéről Russu szaktárs vett részt a szerződés tárgyalásainál. Két napi nehéz tárgyalás után a következő megállapodás jött létre:

A munkaadó 1924 január 1-ig visszamenőleg 10 százalékos béremelést ad és 1924 április 1-től elfogadja a feketeerdői érvényben lévő kollektív szerződés összes pontjait.

Figyelemreméltó az a körülmény, hogy a tárgyalások alkalmával a bérek tekintetében olyan ellentétet merültek fel, amely a munkásságot arra készítette, hogy kimondja a sztrájkot. Ekkor Kollár, a romániai üveges munkások közismert alakja (tudniillik arról közismert, hogy a munkásokat mindenütt hátb-

támadja) megindította a propagandát egyes munkások között, gondolva, hogy sikerülni fog egy pár sztrájkot a maga sötét céljaira megnyerni. Munkástársaink természetesen tisztában voltak Kollár szándékaival és minden megvetéssel utasította el. Kollár ez esetben gazdája részéről is felsült, mert munkaadó kijelentette, hogyha a szervezett munkások sztrájkba lépnek, mindegy, hogy ezek vannak többségben, akkor a szervezetlen munkásokra sincs szükség, mert egy-két Jánossal úgy se tudja üzemét fenntartani.

Amennyiben sikerült megegyezésre lépni a feketeerdői szerződés elfogadásával, így Kollár ur szerepe be van fejezve addig, amíg egy újabb bérközlés fliktus nem támad ismét, amikor Kollár megint felajánlhatja szolgálatait a tökéletes munkásság rovására. A poiana-codrului-i munkástársaink fényes tanúságot adták annak a szocialista meggyőződésnek, hogy nagyobb darab kenyert, jobb megélhetést csak egyestől erővel tudnak a maguk számára biztosítani.

Autót a „frakkos bolsinak”

Reiter József, a temesvári vasasok frakkos titkára egy átiratot intézett a szövetségünkhöz tartozó tomesi üveges csoporthoz, melyben szíren hangon a szövetségünktől való elszakadásra szólította fel a csoportot, egyben ígéretet tett, hogy, ha kívánják, kiutaltatja bővebb információk megadása végett.

A csoport összes tagjai felháborodással utasították vissza a miniszterekkel frakkos bankettező, levitézlett titkár felszólítását levélben azt válaszolták a kollektív szerződésük kötése alkalmával a gyárossal való kötöttségük folytán jól ismert titkár urnak, hogy „ha akar, úgy elmehet Tomestire a saját költségén. A felháborodott munkásság hangulata után itélve — ha kívánja —, úgy a utazási költségeket természetben is azonnal folyósítani fogják. Ha a gyáros, úgy mint múltban is tette, autót most nem bocsájt a Reiter ur rendelkezésére — ismerve az nagy autószenvedélyét —, gyors autóról fognak gondoskodni a visszautazásra”.

Perse ezen levélbeli válasz vétele után Reiter urnak elment a kevére a további autóturaktól és egyelőre bánatosan lemondott tomesi-i utról. A válaszlól pedig mely hallgat még hasonszörű elvbarátjai előtt.

Ugy látszik, hogy idővel még repülni megtanulják Reiter urat az öntudatos bánat munkások, ha arra alkalom nyílik, ami csak azért is könnyű, mert tudvalevőleg frakkosban annak szárnyai nagyban elősegítik gyorsabb repülést.

Zárófás. Torda üvegmunkások részéről bérmozgalom miatt zárólván. Minden öntudatos szervezett munkás e helyet kerülje.

Felölös szerkesztő: Bartalis Sándor.
Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada Memorandului 21
Gutenberg-könyvnyomda Cluj